Національний технічний університет
ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
1899

МОДЕЛЬ ПРОГНОЗУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЙ

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Список виконавців:

БЕЗУГЛА Людмила Сергіївна – доктор економічних наук, професор кафедри маркетингу Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

БУКРЕЄВА Дар'я Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економічного аналізу та фінансів Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

КУВАЄВА Тетяна Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

ТРЕГУБ Юлія Євгенівна – кандидат технічних наук, асистент кафедри геодезії Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

Метою роботи є забезпечення сталого розвитку туристичного потенціалу промислових територій.

Об'єктом дослідження є процес формування туристичного потенціалу промислових осередків територіальних громад.

Предметом дослідження є методи й моделі прогнозування сталого розвитку туристичного потенціалу територіальних громад.

ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ МЕТИ ПОСТАВЛЕНО ТА РОЗВ'ЯЗАНО НАСТУПНІ ЗАВДАННЯ:

Поставлені та вирішені завдання дослідження	Отримані наукові та практичні результати
визначено вплив факторів макросередовища на діяльність об'єктів туристичної інфраструктури	підходи до оцінювання впливу факторів макросередовища на діяльність об'єктів туристичної інфраструктури, що на відміну від існуючих враховує характер впливу на досягнення цілей сталого розвитку для суб'єктів туристичного ринку
виявлено основні підходи до стратегічного управління розвитком туристичної інфраструктури	підходи формування регіонально-інноваційної моделі розвитку екотуристичної інфраструктури
проведено ретроспективний аналіз та визначено сучасні тенденції використання земель промисловості в Україні	шляхи розширення площ територій природоохоронного призначення, поліпшення умов для формування, відновлювання довкілля та розвитку туристичної інфраструктури
обґрунтовано інструменти сталого управління земельними ресурсами територіальних громад	інструменти сталого управління природними ресурсами територіальних громад
розроблено механізм трансформації земель промисловості в іншу категорію земель	механізм трансформації земель промисловості на етапі розроблення комплексного плану просторового розвитку територій громад

ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ МЕТИ ПОСТАВЛЕНО ТА РОЗВ'ЯЗАНО НАСТУПНІ ЗАВДАННЯ:

Поставлені та вирішені завдання дослідження	Отримані наукові та практичні результати
запропоновано методику оцінки доцільності участі малого бізнесу у розвитку туристичного потенціалу територіальних громад	методика дозволяє, на першому етапі, використовувати сукупність показників, що враховують інтереси учасників туристичної інфраструктури, під час проведення оцінки ефективності впровадження інноваційного проєкту, а на другому етапі, забезпечується механізм вибору ефективного інструменту фінансування бізнес проекту з урахуванням стадії реалізації інноваційного проєкту (ідея, протестована ідея, прототип)
обґрунтовано модель прогнозування сталого розвитку туристичного потенціалу територіальних громад	розроблено методику динамічного прогнозування трансформацій маркетингової взаємодії стейкхолдерів в процесі туристичного розвитку туристичного потенціалу територій і надано інструментарій для визначення найбільш ефективних чинників що забезпечують досягнення цілей сталого розвитку
визначено алгоритм трансформації туристичного потенціалу територіальних громад за результатами досягнення ключових показників за цілями сталого розвитку	можливості вибору стратегічної альтернативи впровадження інноваційного проєкту та механізму його фінансування з урахуванням інтересів учасників туристичної інфраструктури, що, як результат, призводить до підвищення конкурентоспроможності туристичного бізнесу та туристичного потенціалу територіальної громади
запропоновано підходи до управління процесом формування туристичного потенціалу територіальних громад.	управлінням процесом формування сталого туристичного потенціалу за рахунок налагодження співробітництва між зацікавленими сторонами: органами влади, інвесторами, бізнес-структурами, закладами освіти

РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЯК МОДЕЛЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Принципи туризму охоплюють:

- мінімізацію негативного впливу на навколишнє середовище
- повагу до корінного населення
- максимізацію добробуту
- збільшення кількості задоволених туристів

Рисунок 1 – Основні аспекти розвитку туризму в умовах сталого розвитку

Рисунок 2 – Класифікація надання туристичних послуг в системі туристичної інфраструктури

РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЯК МОДЕЛЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

До туристичної інфраструктури відносяться установи, які забезпечують її безперервну діяльність, не враховуючі міжсезонні періоди

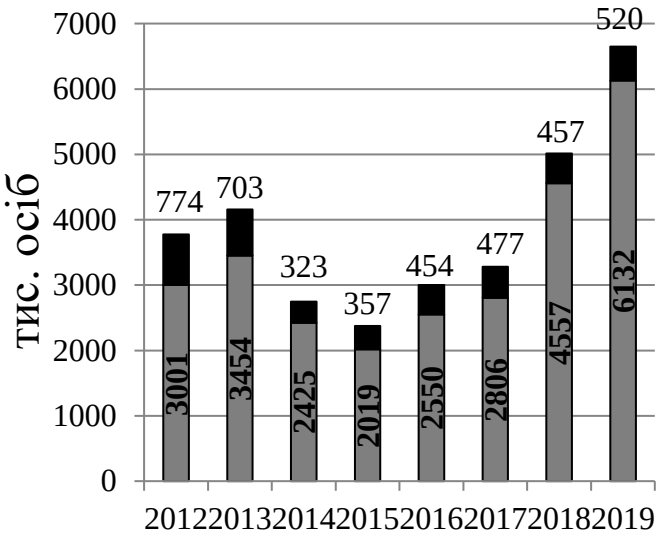

Рисунок 3 – Динаміка кількості туристів, обслугованих туроператорами та турагентами по Україні за 2012-2019 рр.

Елементи туристичної інфраструктури

установи, що надають послуги з розміщення	• готелі, мотелі, кемпінги, приватні квартири і будинки, туристичні бази, будинки відпочинку
установи, що надають послуги з харчування	• ресторани, кафе, столові, бари
установи, що займаються транспортним обслуговуванням	• автофірми, авіаційні фірми, залізничні відомства, підприємства морського і річкового транспорту
туристичні фірми з розробки та реалізації туристичних послуг	• туристичні агенції, екскурсійні бюро
установи з надання рекламно-інформаційних послуг	• рекламні агенції, інформаційні агенції
установи, які надають послуги з рекреаційного та природно-екологічного туризму	• пансіонати, санаторії, профілакторії, об’єкти природно заповідного фонду
установи з виробництва туристично-готельного інвентарю	• фірми з виробництва спеціалізованих меблів, інвентаря, сувенірів
дрібнооптові установи	• магазини з реалізації інвентаря, сувенірів, пункти прокату
установи, що забезпечують дозвілля	• клуби за інтересами, конференц зали, концертні зали, кінозали, ігрові зали
установи, що надають послуги з екстремального туризму	• туристичні клуби, альпіністські клуби, велосипедні клуби, клуби з водного спорту
органи управління у сфері туризму	• комітети, департаменти, відділи, спілки, громадські організації у сфері туризму
учбові туристичні заклади	• спеціалізовані учбові заклади за туристичними направленнями, заклади з підвищення кваліфікації та перепідготовки
наукові та проєктні заклади	• науково-дослідні туристичні інституту та установи, дослідницькі туристичні полігони, заклади з проєктування туристичних осередків

РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЯК МОДЕЛЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

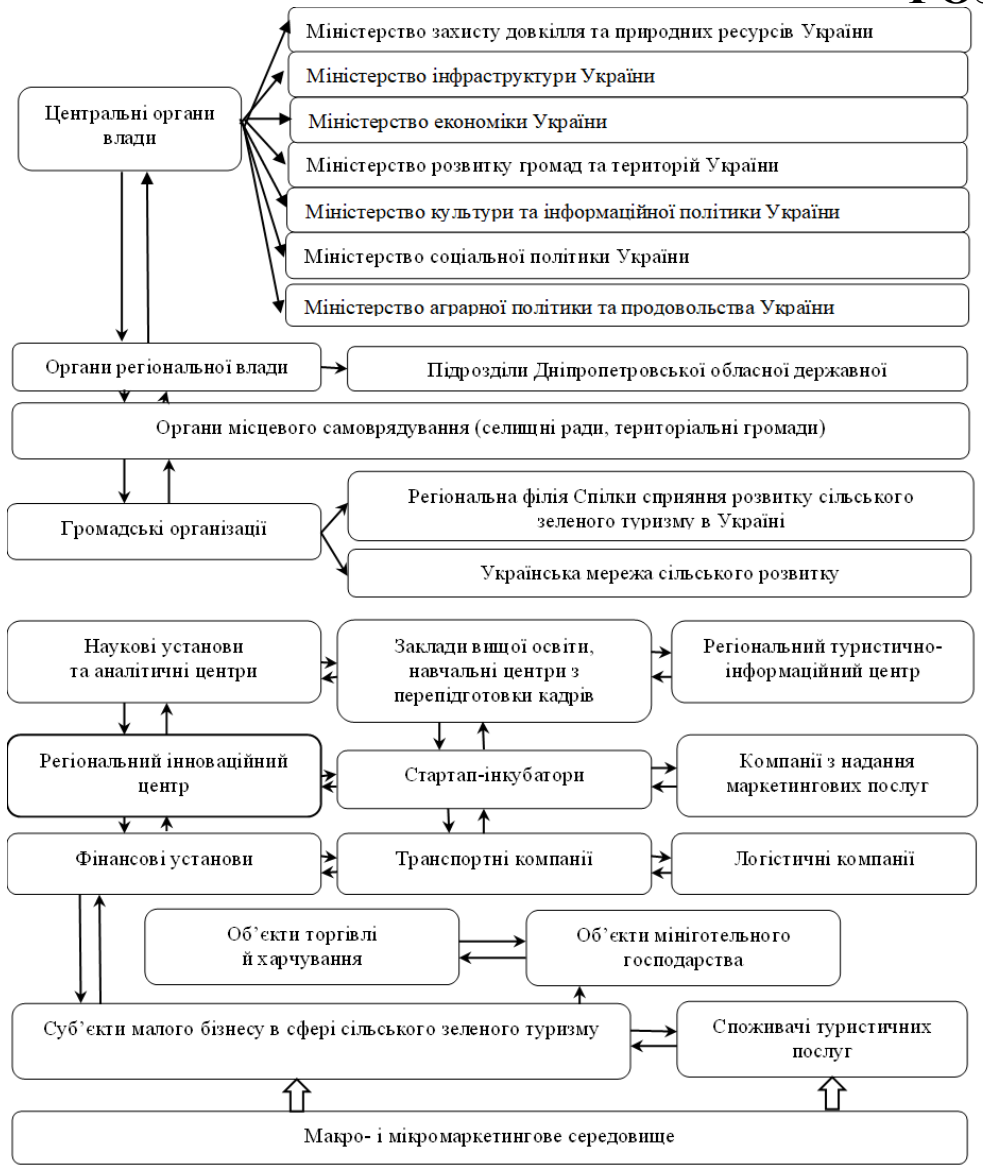

Рисунок 4 – Регіональна модель розвитку туристичної інфраструктури (на прикладі Дніпропетровської області)

Одним з ключових принципів запропонованої моделі має бути ***партнерська взаємодія та співпраця всіх установ і організацій***, які виконують свої завдання для реалізації спільної мети – ***дієвого формування й розвитку регіональної туристичної інфраструктури.***

Впровадження даної моделі передбачає:

- партнерські взаємовідносини між усіма стейкхолдерами
- координацію зусиль центральних органів влади, регіональної влади із органами місцевого самоврядування
- науково-організаційне забезпечення довгострокових програм розвитку туризму
- кошти міжнародних фондів
- міжнародну технічну допомогу
- грантові програми
- венчурне інвестування

ВПЛИВ МАКРОСЕРЕДОВИЩА НА ТУРИСТИЧНУ ІНФРАСТРУКТУРУ ТА ОТРИМАННЯ ЕФЕКТІВ ВІД ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Вплив факторів макросередовища на розвиток туристичної інфраструктури

Фактори макросередовища	Аналіз результатів
Економічні	Низька купівельна спроможність громадян, рівень інфляції зростає, фінансовий і валютний стан країни нестабільний. Все це справляє негативний вплив на діяльність підприємств, які задіяні в туристичній індустрії
Демографічні	Відтік молодих фахівців, що породжує проблему старіння кадрів, які насилу освоюють нові технології. Велика плинність працівників, що унеможливлює підтримування сталості кадрів.
Політико-правові	Уряд запроваджує Програми та Стратегії регіонального розвитку, що в свою чергу, допомагають розпочати або продовжувати ефективну діяльність в туристичній галузі за рахунок проведення конкурсних грантових проєктів, міжнародних договорів про співдружність, надання інвестиції, податкових кредитів та інші. Зростає кількість законодавчих актів та постанов, щодо регулювання підприємницької діяльності в туристичній галузі. Спостерігається значний вплив олігархічних структур на владу.
Науково-технічні	З кожним роком удосконалюються технології виробництва, впроваджуються зовсім нові технологічні процеси, які сприяють підвищенню продуктивності праці, поліпшення якості продукції, з'являються нове високопродуктивне обладнання та технологічне оснащення
Природно-екологічні	Туристи прагнуть купувати органічну продукцію з екологічно чистої ділянки або виробленої з екологічної сировини. З кожним роком збільшується тиск екологів, щодо забруднення навколишнього середовища
Соціально-культурні	Порівняно низька заробітна плата в галузі. Відсутність висококваліфікованих фахівців. Низький рівень просвітницько-освітницького рівня щодо екологічного туризму. Розвиток та популяризація екологічного туризму знаходиться на стадії формування. Початок зародження туристичної просвіти на дошкільному та шкільному рівнях

PEST-аналіз впливу макросередовища на функціонування туристичної інфраструктури

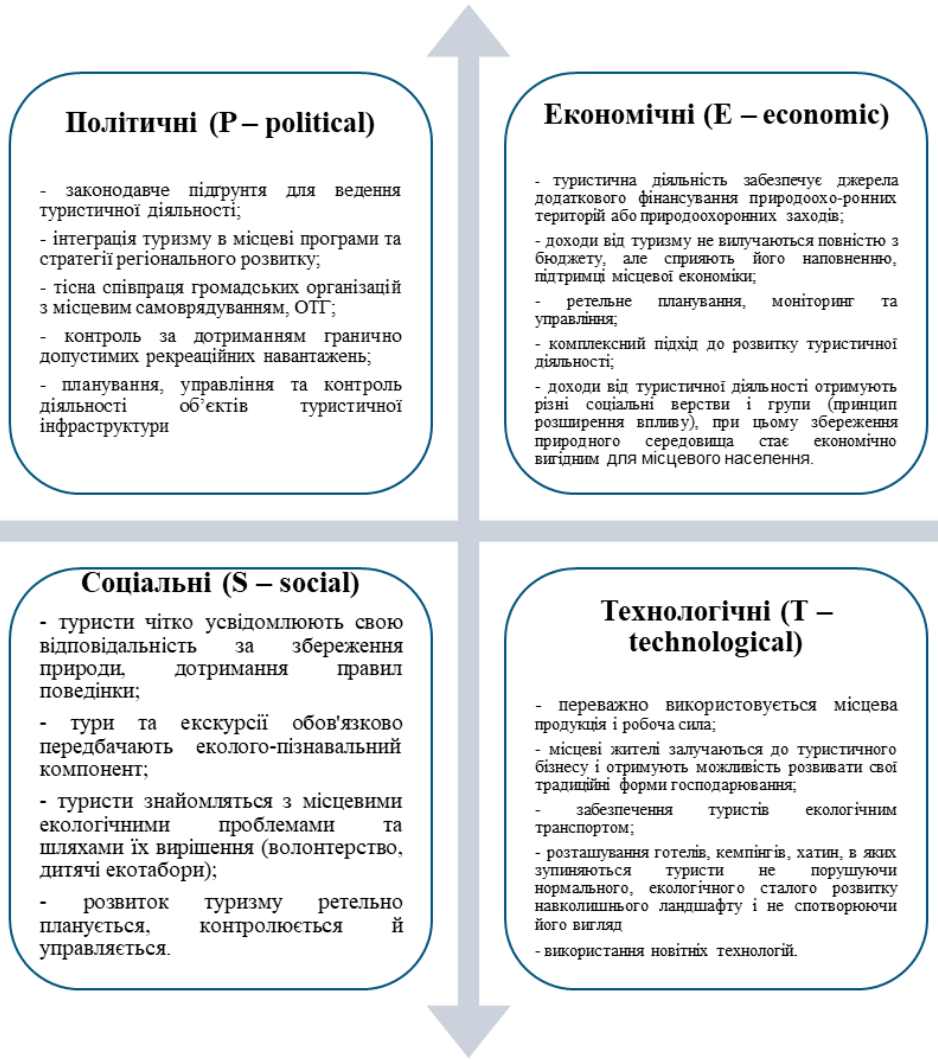

ВПЛИВ МАКРОСЕРЕДОВИЩА НА ТУРИСТИЧНУ ІНФРАСТРУКТУРУ ТА ОТРИМАННЯ ЕФЕКТІВ ВІД ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Рисунок 5 – Фактори впливу екологічного туризму на соціально-економічні умови проживання місцевого населення

Рисунок 6 – Соціально-економічний ефекти від розвитку туризму в країні

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Інструменти державного та територіального регулювання розвитку туристичної інфраструктури

Сфера застосування	Інструменти регулювання
Правова	Вдосконалення нормативно-правової складової щодо екологічного туризму Розвиток методології ліцензування, стандартизації та сертифікації
Економічна	Податкове регулювання Цільове бюджетне фінансування програм розвитку Створення сприятливих умов для інвестування Створення умов економічного стимулювання охорони і відновлення природних ресурсів
Науково-освітня	Наукові дослідження Підготовка професійних кадрів для функціонування туристичної інфраструктури
Організаційна	Формування іміджу України на міжнародному рівні Маркетингове забезпечення просування туристичного продукту на внутрішній та світовий ринки Стимулювання участі суб'єктів туристичної інфраструктури в міжнародних програмах, грантах з розвитку туризму Координація діяльності державного та приватного сектору у сфері розвитку туристичної інфраструктури

Рисунок 7 – Аналітичне вирівнювання кількості внутрішніх туристів по Дніпропетровській області, осіб

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ

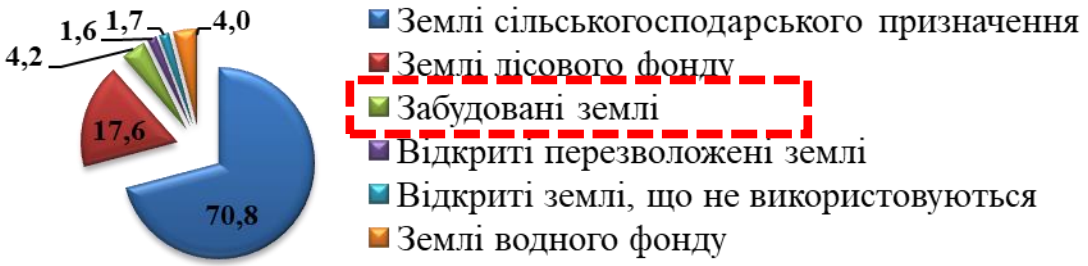

Рисунок 8 – Структура земельного фонду України (%)

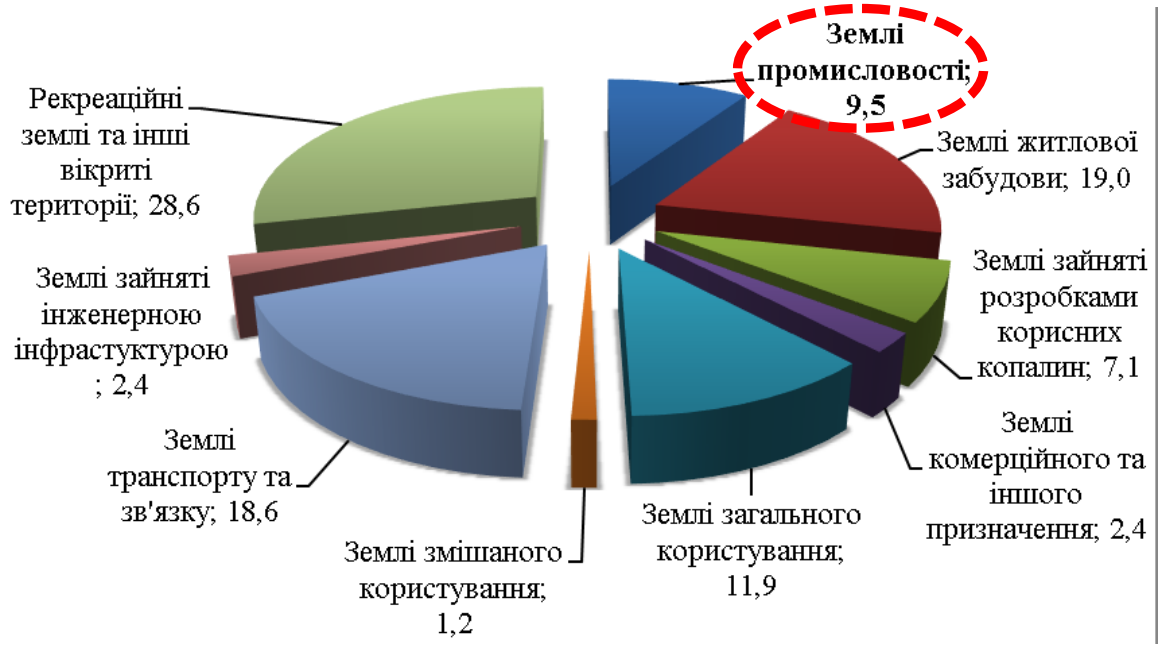

Рисунок 9 – Структура забудованих земель в Україні (%)

Рисунок 10 – Структура земель під об’єктами промисловості у дніпропетровській області

Підходи до раціонального управління зводяться до трьох найістотніших елементів

- визначення чітких стратегічних цілей
- залучення до процесу визначення цілей більшості працівників системи
- оцінка ефективності виконаної роботи на підставі отриманих результатів

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ

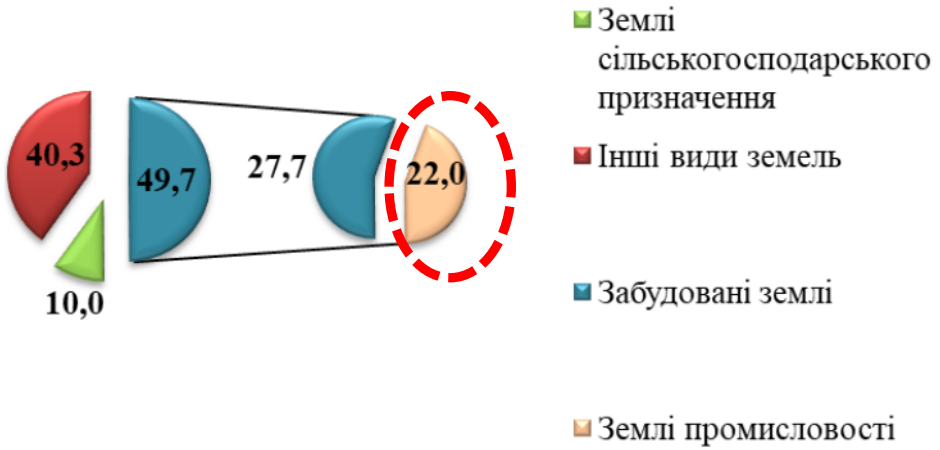

Рисунок 11 – Частка ВВП залежно від категорії земель, які використовуються (%)

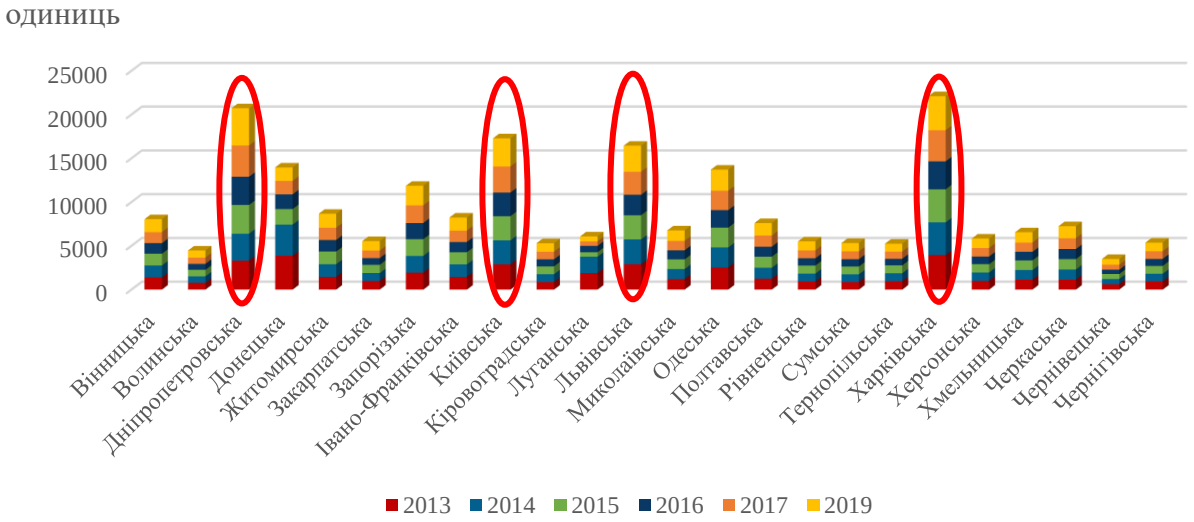

Рисунок 12 – Динаміка зміни кількості активних промислових підприємств за регіонами

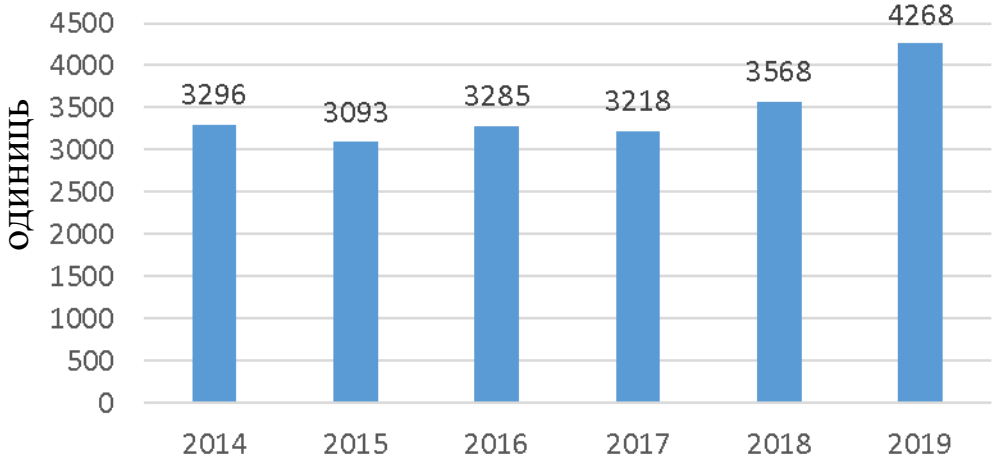

Рисунок 13 – Кількість активних промислових підприємств в Дніпропетровській області

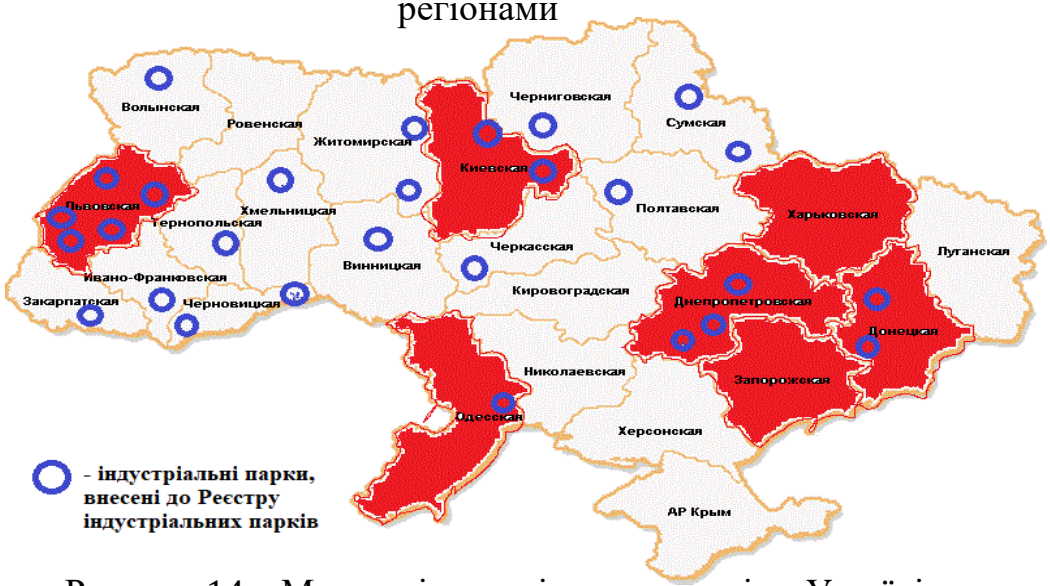

Рисунок 14 – Мережа індустріальних парків в Україні

ПРИНЦИПІВ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ ПРОМИСЛОВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

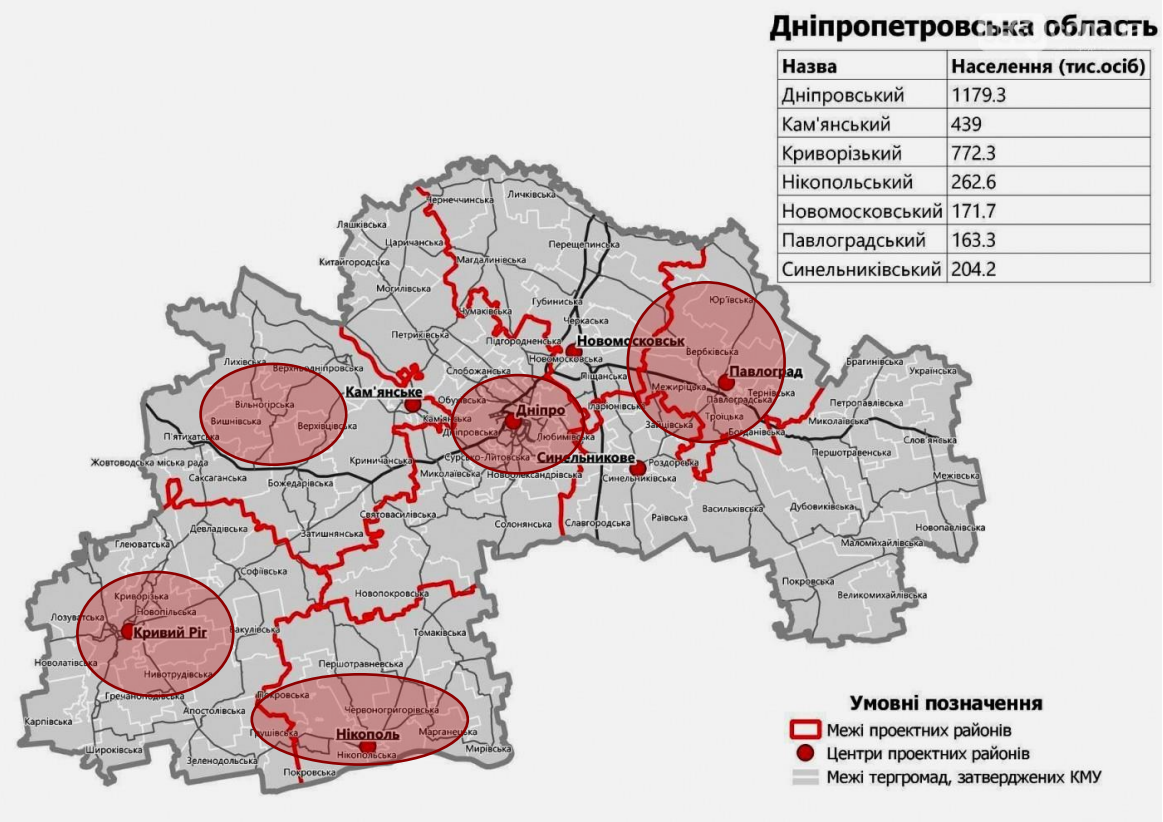

Рисунок 15 – Основні осередки важкої промисловості у Дніпропетровській області

територіальний принцип

- Усі землі знаходяться в межах певних територіальних утворень, які в свою чергу мають певні особливості та відмінності один від одного.

ресурсний принцип

- Визначення ресурсного потенціалу земель, які потрібно трансформувати. Необхідно обов'язково розробляти відповідними спеціалістами обґрунтування наявності чи вичерпаності природного ресурсу в межах визначеної земельної ділянки (ділянок).

принцип *екологічності*

- Обґрунтування з точки зору екології та безпечними для територіальної громади.

економічний принцип

- Економічно вигідне оподаткування, економічні потреби територіальних громад у використанні цих земель, наповнення бюджету громади від використання земель

принцип *інноваційності*

- Залучення новітніх підходів, технологій та обладнання до використання трансформованих земель

МЕХАНІЗМ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ ПРОМИСЛОВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП

- ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ (ДІЛЯНОК).
- ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ РЕЖИМОУТВОРЮЮЧОГО ОБ'ЄКТУ (ЯКЩО ВІН ДІЮЧИЙ) ТА ОТРИМАННЯ ЗВІТУ.

ПРОЄКТНИЙ ЕТАП

- ПІДГОТОВКА, ПРИЙНЯТТЯ ТА ОПРИЛЮДНЕННЯ РІШЕННЯ ПРО ТРАНСФОРМАЦІЮ ЗЕМЕЛЬ ПРОМИСЛОВОСТІ В МЕЖАХ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
- ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ НОВОГО ЦІЛЬОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ, У ЯКЕ БУДЕ ТРАНСФОРМОВАНО ЗЕМЛІ ПРОМИСЛОВОСТІ З УРАХУВАННЯМ КОМПЛЕКСНОГО ПЛАНУ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ

ВИРОБНИЧИЙ ЕТАП

- ВИЗНАЧЕННЯ РОЗРОБНИКА ЗЕМЛЕВПОРЯДНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ЩОДО ЗМІНИ ЦІЛЬОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЗЕМЕЛЬ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ПІДСТАВІ ТЕНДЕРНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ
- РОЗРОБЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ ІЗ ЗЕМЛЕУСТРОЮ, ЇЇ ПОГОДЖЕННЯ З ВІДПОВІДНИМИ ОРГАНАМИ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЄКТУ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Види ефекту від впровадження інновацій у туристичній сфері

Вид ефекту	Фактори, показники
Економічний	Показники враховують у вартісному вираженні усі види результатів і витрат, обумовлених реалізацією інновацій
Ресурсний	Показники відображають вплив інновації на обсяг наданих послуг і споживання того чи іншого виду ресурсу. Даний ефект може бути визначено, наприклад, зниженням трудомісткості. зростанням продуктивності праці, зменшенням собівартості послуг,
Соціальний	Характеризується розвитком інфраструктури середовища проживання населення, якістю кадрового забезпечення, підвищенням рівня життя населення територіальної громади та підвищенням привабливості інвестиційного клімату територіальної громади. Відображає відповідність соціального ефекту і витрат цілям і соціальним інтересам суспільства.
Екологічний	Проявляється через поліпшення екологічної ситуації через стале використання територій, порушених у процесі промислової діяльності на різних етапах її життєвого циклу. Враховує вплив інновацій на вирішення проблем охорони довкілля
Маркетинговий	Проявляється в забезпеченні конкурентоспроможності інноваційного продукту та збільшенні кількості лояльних та потенційних споживачів з метою найбільш повного задоволення потреб, що існують на ринку туристичних послуг. Полягає у тому, на який ринок (зовнішній чи внутрішній) та на який сегмент споживачів розрахований інноваційний проєкт
Організаційно-управлінський	Характеризується результатами роботи інформаційного та мотиваційного забезпечення процесу впровадження інноваційного проєкту

Запропонована система критеріїв дозволяє використовувати сукупність показників, що враховують ***інтереси суб'єктів інноваційного процесу, для отримання кінцевого результату*** з метою вдосконалення механізму впровадження інноваційного проєкту та коригування управління впровадженням на ринку.

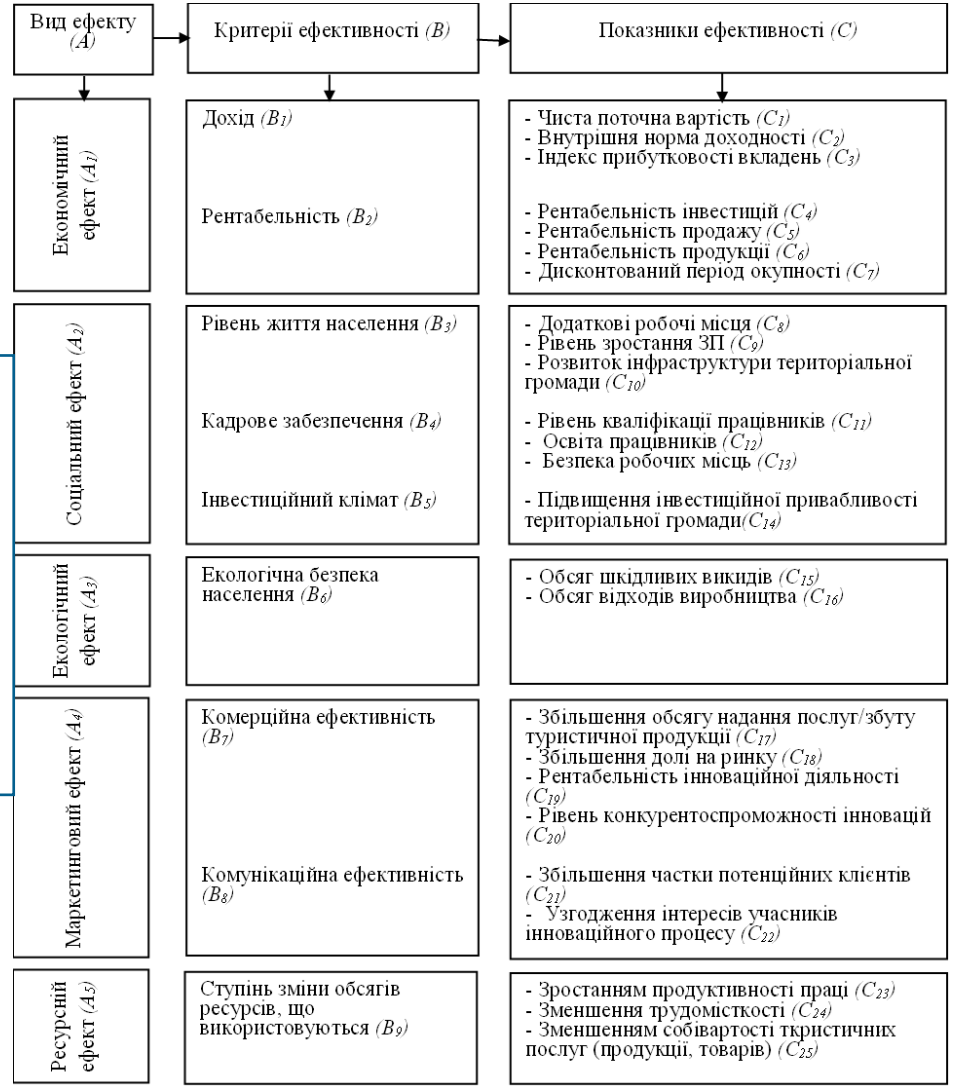

Рисунок 16 – Система показників оцінки ефективності впровадження інноваційного проєкту в туристичній сфері

Сумарний ефект від впровадження інноваційного проєкту в туристичній сфері:

$$\sum E = \sum_{i=1}^{n} ІП_{E_i} \times B_{ІП_i}$$

де $ІП_{E_i}$ – інтегральний показник i-ої складової сумарного ефекту;

$B_{ІП_i}$ – ступінь впливу i-ої складової на сумарний ефект від впровадження інноваційного проєкту;

n – кількість складових сумарного ефекту.

МЕХАНІЗМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

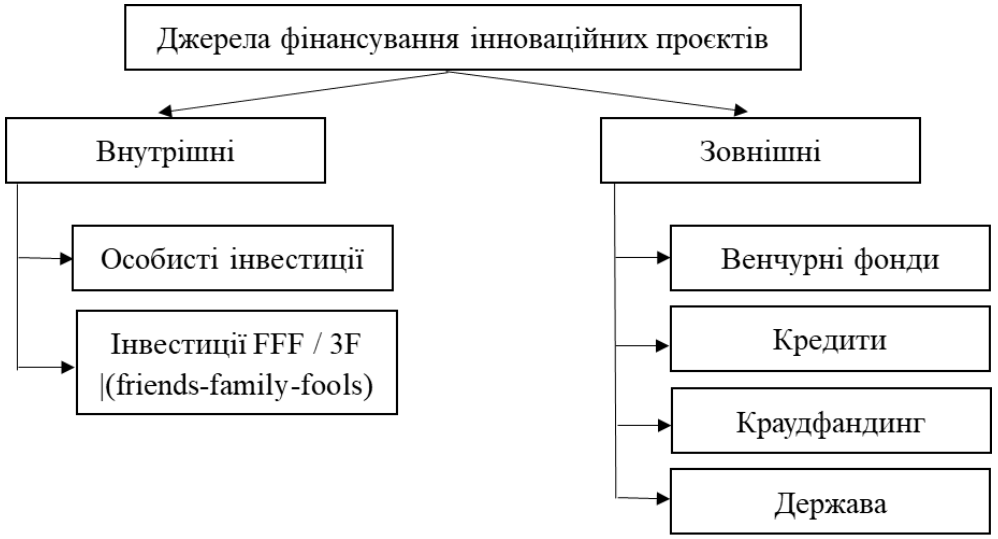

Рисунок 17 – Джерела фінансування інноваційних проєктів

Рисунок 18 – Основні джерела позикових ресурсів для малих підприємств (% учасників опитування, які отримували в них кредит один або більше разів)

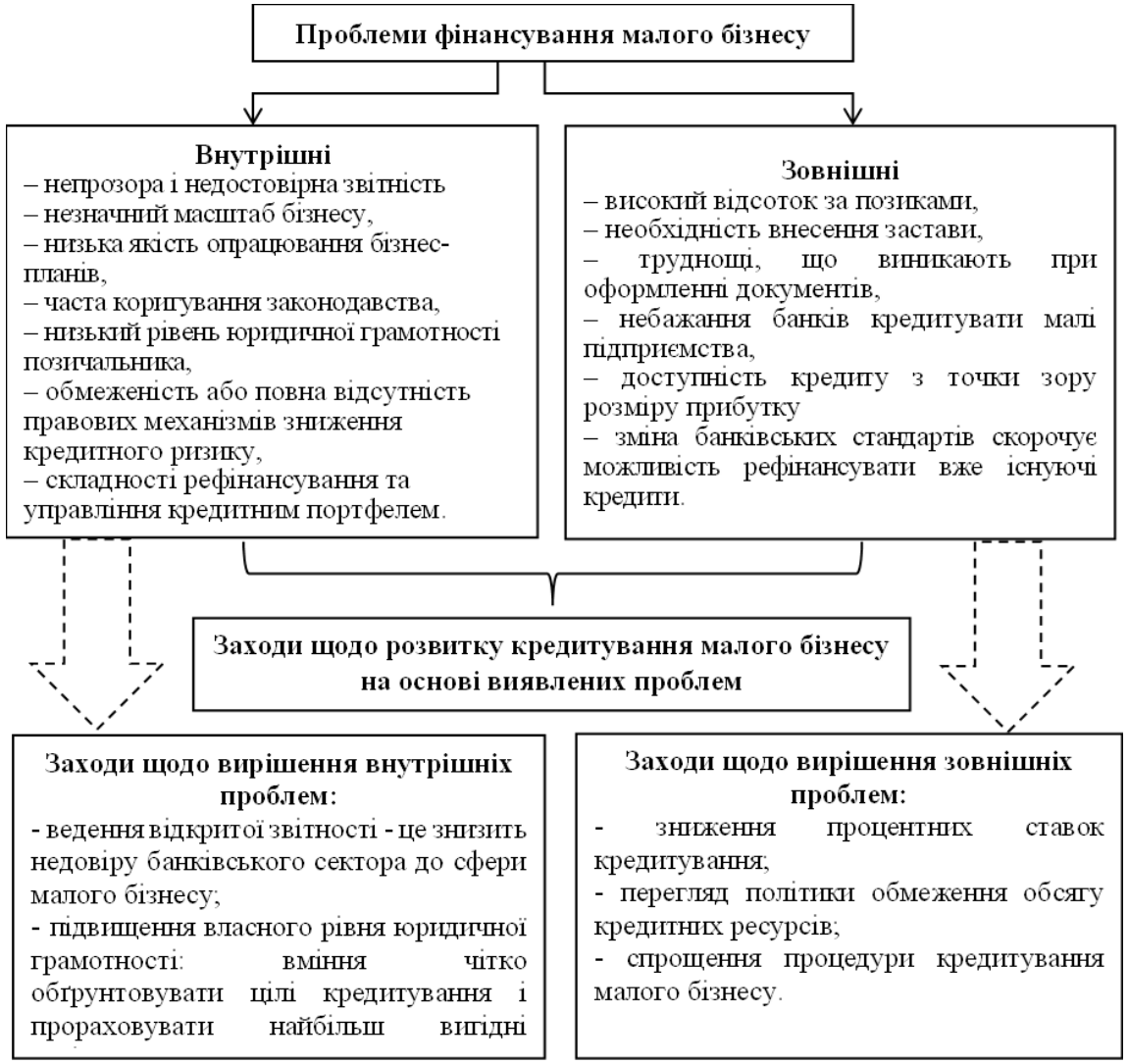

Рисунок 19 – Механізм узгодження інтересів кредиторів (банків) та позичальників (малого бізнесу) в процесі кредитування

МОДЕЛЬ ПРОГНОЗУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ДОСЯГНЕННЯ КЛЮЧОВИХ ПОКАЗНИКІВ ЗА ЦІЛЯМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

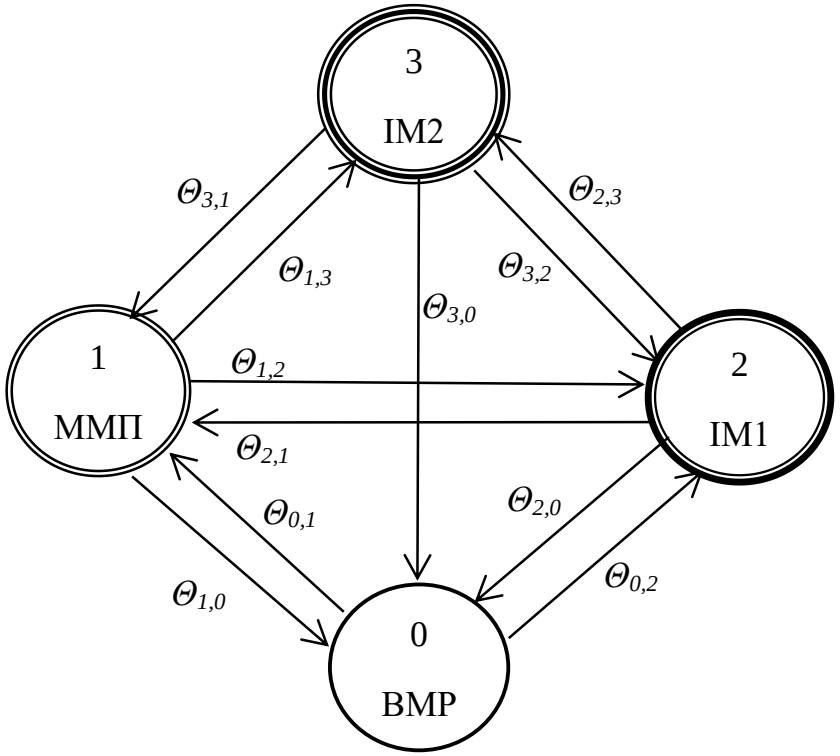

Рисунок 20 – Модель трансформації туристичного потенціалу територіальних громад

$\Theta_{i,j}$ – щільність потоку подій, що переводять систему з стану i в стан j.

Стани системи: «0» – «відсутність моделі розвитку туристичного потенціалу регіону» (ВМР); «1» – «маркетингова парасолька розвитку туристичного потенціалу» (ММП); «2» – «інтеграційна модель 1-го типу розвитку туристичного потенціалу» (ІМ1); «3» –«інтеграційна модель 2-го типу розвитку туристичного потенціалу» (ІМ2)

$$\left.\begin{aligned}
\frac{dp_0(t)}{dt} &= -(\Theta_{0,1}+\Theta_{0,2})\cdot p_0(t)+\Theta_{1,0}\cdot p_1(t)+\Theta_{2,0}\cdot p_2(t)+\Theta_{3,0}\cdot p_3(t)\\
\frac{dp_1(t)}{dt} &= \Theta_{0,1}\cdot p_0(t)-(\Theta_{1,0}+\Theta_{1,2}+\Theta_{1,3})\cdot p_1(t)+\Theta_{2,1}\cdot p_2(t)+\Theta_{3,1}\cdot p_3(t)\\
\frac{dp_2(t)}{dt} &= \Theta_{0,2}\cdot p_0(t)+\Theta_{1,2}\cdot p_1(t)-(\Theta_{2,0}+\Theta_{2,1}+\Theta_{2,3})\cdot p_2(t)+\Theta_{3,2}\cdot p_3(t)\\
\frac{dp_3(t)}{dt} &= \Theta_{1,3}\cdot p_1(t)+\Theta_{2,3}\cdot p_2(t)-(\Theta_{3,0}+\Theta_{3,1}+\Theta_{3,2})\cdot p_3(t)
\end{aligned}\right\}$$

$$\sum_{i=0}^{i=3} p_i = 1$$

- Поточний тип моделі розвитку повинен, з одного боку, найбільш повно відповідати інтересам всіх стейкхолдерами, а, з іншого, комплексний сталий туристичний розвиток регіону найбільш повно забезпечується при ***інтеграційній моделі другого типу.***
- Кінцевою метою прогнозування розвитку взаємовідносин є ***встановлення впливу різних чинників*** на зміну моделі розвитку туристичного потенціалу регіону.
- Це дозволяє прискорити перехід до ***еволюційно вищої форми моделі розвитку***, зробивши її більш привабливою для діючих і потенціальних стейкхолдерів.

ДИНАМІКА ПЕРЕХОДУ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ТУРИСТЧИНОГО ПОТЕНЦІАЛУ З ОДНОГО СТАНУ В ІНШИЙ

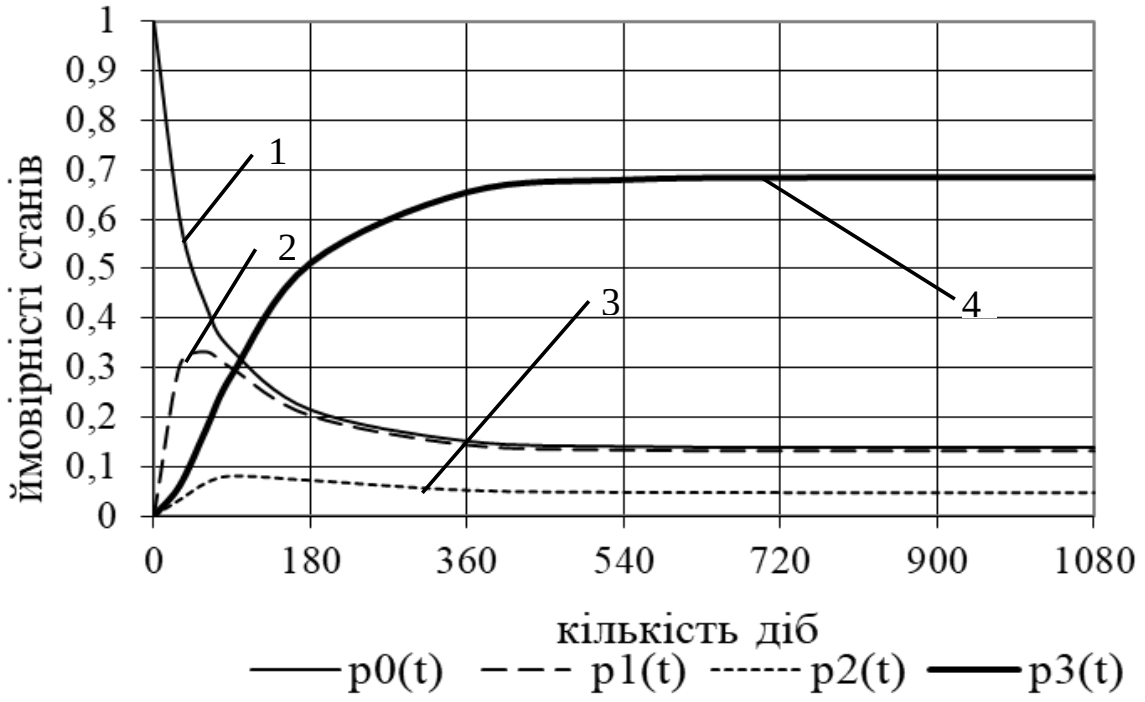

Основним завданням при прогнозуванні і управлінні розвитком туристичного потенціалу територіальних громад

Рисунок 21 – Ймовірності поточних моделей розвитку туристичного потенціалу в залежності від часу

1 – стану «відсутність моделі розвитку туристичного потенціалу регіону»; 2 – стану «маркетингова парасолька розвитку туристичного потенціалу»; 3 – стану «інтеграційна модель 1-го типу розвитку туристичного потенціалу»; 4 – стану «інтеграційна модель 2-го типу розвитку туристичного потенціалу».

Проведення цілеспрямованих дій щодо виявлення та контролю критичних факторів партнерської взаємодії зацікавлених сторін збільшує ймовірність досягнення сталості туристичного потенціалу промислових територій **на 8%.**

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Розрахунку ступеня повної взаємозалежності стейкхолдерів

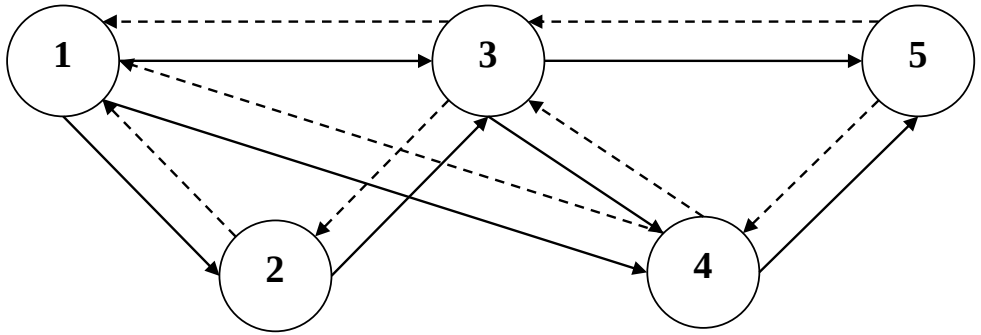

—— залежність від наступного елемента $d_{i,j}$

------ залежність від попереднього елемента $d_{i,i}$

1 – органи регіональної влади; 2 - органи місцевого самоврядування; 3 –наукові установи та аналітичні центри; 4 – суб'єкти малого бізнесу; 5 – споживачі екотуристичних послуг

Рисунок 22 – Взаємозв'язок стейкхолдерів

Суб'єкти малого бізнесу є ініціаторами створення місцевої туристичної організації задля формування сталого туристичного потенціалу.

Ланцюг ступінь залежності, кількість балів)		органи регіональної влади 1	органи місцевого самоврядування 2	наукові установи та аналітичні центри 3	суб'єкти малого бізнесу 4	споживачі екотуристичних послуг 5	$\sum_{j=1}^{N} D_{j,i}$
органи регіональної влади	1	0	0,4	0,5	0,5	0,4	1,8
органи місцевого самоврядування	2	0,2	0	0,5	0,35	0,3	1,35
наукові установи та аналітичні центри	3	0,2	0,7	0	0,7	0,6	2,2
суб'єкти малого бізнесу	4	0,2	0,28	0,6	0	0,8	1,88
споживачі екотуристичних послуг	5	0,18	0,378	0,5	0,9	0	1,958
$\sum_{i=1}^{N} D_{i,j}$		0,78	1,758	2,1	2,45	2,1	**Σ**
Загальний ступінь взаємовпливу $v_i = \sum_{j=1}^{N} D_{j,i} + \sum_{i=1}^{N} D_{i,j}$		2,58	3,108	4,3	4,33	4,058	**18,376**
Загальний ступень впливу учасників (за 100 бальною шкалою)		14,04	16,91	23,40	23,56	22,08	**100**

$$\begin{vmatrix} 0 & D_{1,2} & \cdots & D_{1,N} \\ D_{2,1} & 0 & \ddots & \vdots \\ \vdots & \ddots & 0 & D_{(N-1),N} \\ D_{N,1} & \cdots & D_{N,(N-1)} & 0 \end{vmatrix}$$

$$v_i = \sum_{j=1}^{N} D_{j,i} + \sum_{j=1}^{N} D_{i,j}$$

v_i - ступінь впливу *i*-го стейкхолдера на формування туристичного потенціалу

$D_{i,j}, D_{j,i}$ - елементи матриці графу повної взаємозалежності стейкхолдерів

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

- На основі визначення впливу факторів макросередовища на діяльність обєктів туристичної інфраструктури встановелно, що задля вдалого розвитку туристичного продукту громад Дніпропетровщини потрібна підтримка, реставрація, реконструкція, відновлення існуючих «якірних» об'єктів за кожним з напрямів концепту «локації – будівлі, історичні об'єкти – місця транспортного сполучення», а також створення нових «якірних» об'єктів. По-друге, розвиток туристичного простору повинен передбачати якісне облаштування основної туристичної осі – «автотранспортні зупинки – залізничний вокзал – аеропорт». По-третє, ефективна промоція територій громад та їх туристичного продукту на внутрішньому та зовнішньому ринках неможлива без наполегливої рекламної кампанії.
- Аргументовано основні інструменти сталого управління природними ресурсами територіальних громад з урахуванням існуючих технологій управління, розроблення необхідної документації та створення планово-картографічних матеріалів, оперування базами геопросторових даних у середовищі ГІС, забезпечення публікації та обміну інформації. На цій основі розроблено механізм трансформації земель промисловості.
- Доведено, що розвиток малого бізнесу, в тому числі в туристичній сфері, в Україні є істотним недовикористаним резервом економічного зростання країни. Запропоновано методику оцінювання доцільності участі малого бізнесу у розвитку туристичного потенціалу територіальних громад, яка є невід'ємною складовою розробленої авторами моделі. На першому етапі, методика заснована на оцінці ефективності інноваційного проєкту та доцільності його впровадження, на другому – на механізмі вибору ефективного інструменту фінансування бізнес проєкту. Розроблено систему критеріїв та показників оцінювання ефективності впровадження інноваційних проєктів, яка дозволяє використовувати сукупність показників, що враховують інтереси суб'єктів туристичної інфраструктури з метою вдосконалення механізму впровадження інноваційних проєктів. Встановлено, що з використання краудфандингу, як інструменту фінансування, у процесі просування інноваційного проєкту за стадіями реалізації можливість отримання відповідної суми фінансування корелює з відповідальністю інвестора з точки зору оцінки підприємницьких ризиків.
- В результаті проведення досліджень процесу забезпечення сталого розвитку туристичного потенціалу встановлено, що його трансформація може бути представлена як марківська система з дискретними станами як-то: відсутність розвитку, маркетингова парасолька, інтеграційна модель першого типу та інтеграційна модель другого типу. Поточний стан такої системи носить ймовірнісний характер і описується системою диференційних рівнянь. Така система у кожен момент часу визначається ймовірностями знаходження системи у кожному зі станів. Отримана система диференційних рівнянь, що описує можливі переходи з одного стану в інший, має одне рішення.
- Обґрунтовано порядок визначення щільності подій, які призводять до зміни моделі маркетингових відносин стейкхолдерів, що зацікавлені у розвитку туристичного потенціалу відповідної території. Доведено, що стан може бути враховано через періодичність подій за показниками, які відповідають цілями сталого розвитку – кожен з показників повинен характеризувати прогрес або регрес в досягненні відповідної цілі сталого розвитку, а період аналізу впливу події на стан розвитку туристичного потенціалу регіону – до середнього періоду тривалості кожного туристичного сезону (у середньому до трьох місяців). Виявлено, що формування інтеграційної моделі другого тип за рахунок посиленого партнерства між органами влади, інвесторами, бізнес-структурами, закладами освіти потребує виділення з учасників взаємодії ініціатора, у функції якого входить аналіз стану маркетингових відносин між стейкхолдерами і забезпечення формування місцевої туристичної організації.
- Управління процесом формування туристичного потенціалу на засадах формування місцевої туристичної структури передбачає, що взаємовідносини між стейкхолдерами можуть бути описані базовим графом прямих та зворотних залежностей, вершини якого є суб'єкти, а орієнтовані ребра описують взаємозв'язки (прямі та зворотні) між ними. Вага кожного ребра визначається через детермінанти залежності. – ініціатором доцільно обирати суб'єкта, що має найбільше значення ваги всіх (прямих і непрямих) зв'язків, які розраховуються на підставі базового графа прямих залежностей за методичним підходом, що розроблено.